

Werkgroep participatie en toekomstvisie

---- maart 2019

Aan de leden van de raad,

De werkgroep participatie en toekomstvisie en de griffier stellen u voor:

1. De bij het voorstel bijgevoegde participatiewijzer vast te stellen. De wijzer zal worden opgenomen in de werkwijze van de organisatie en als zodanig in de advisering terug komen.
2. Het onderstaande advies en de bijgevoegde documenten van de toekomstvisie ter kennisgeving aan te nemen. Daarbij ronden we het traject van de toekomstvisie af. We hebben de organisatie, raad, het maatschappelijk middenveld en de burger betrokken.
3. Een werkgroep aan te stellen om de omgevingsvisie vorm te geven. In dit traject worden nadrukkelijk de uitkomsten van de toekomstvisie meegenomen. Er komt een raad brede "benen op tafel sessie" over de omgevingswet op 7 mei.

De secretaris,

De burgemeester,

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van 14 mei 2019,

De griffier,

De voorzitter,

Toelichting:

Na benoeming van de nieuwe gemeenteraad in 2018 is vanuit de raad de werkgroep toekomstvisie ingesteld om vormen van participatie te verkennen en om te komen tot een afrondend proces voor de toekomstvisie 2040.

Participatiewijzer

Er is een participatiewijzer ontwikkeld die toepasbaar is voor organisatie en gemeenteraad. Hierbij kan voortaan eenduidig de participatiestap in raadsvoorstellen duidelijk worden gemaakt (onder het onderdeel communicatie). Doel daarbij is dat er wordt stilgestaan bij of, en zo ja, welke vorm van participatie wordt toegepast. De participatiewijzer helpt om kaders te stellen en een afgewogen beslissing te nemen op het gebied van participatie. Daarbij hoort ook een inschatting van de kosten in tijd en middelen. Daarmee kan de nota van 2008 over interactieve processen te vervallen.

Uitgangspunten vernieuwde participatiewijzer

De raad wil op basis van vertrouwen van inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers de samenleving intensiever betrekken bij wat er nodig is in de leefwereld en hier een gezamenlijke verantwoordelijkheid stimuleren. Daarbij zetten we zowel in op burger- als overheidsparticipatie. Participatie kan op verschillende manieren vormgegeven worden. Bij de keuze van de mate van participatie staan de volgende uitgangspunten centraal:

- Maatwerk: Kijk per onderwerp naar de geschikte vorm van participatie. Niet alle onderwerpen zijn geschikt voor participatie.
- Meedoen: Iedereen mag meedoen en neem ieders inbreng serieus.
- Creativiteit: Laat de systeemwereld niet leidend zijn voor oplossingen die creativiteit behoeven. Faciliteer, maar neem het probleem niet over door zelf met de oplossing te komen. Dit zorgt ervoor dat degenen die problemen ervaren hun verantwoordelijkheid en creativiteit kunnen inbrengen. Geef ruimte voor de leercurve om problemen op te lossen.
- Verwachtingen: Neem tijd om verwachtingen (kaders) goed te managen.

Deze participatiewijzer is tevens gedeeld in het MT, college, organisatie, OR, etc. De participatiewijzer zal zijn beslag krijgen in de advisering, onder het onderdeel communicatie. Daarbij wordt een inschatting gegeven van de kosten in tijd en middelen.

portefeuillehouder:

informatie: Linda Peltzer

telefoon: 078-7703653

e-mail: lj.peltzer@zwijndrecht.nl

bijlagen: 1. Participatiewijzer 2. Uitkomsten mini-burgertop

Toekomstvisie

Met de mini-burgertop die op donderdag 17 januari is gehouden hebben we het proces rond de toekomstvisie 2040 afgesloten. Het eindproduct is daarbij zoals afgesproken geen strak gekaderd plan maar geeft inzichten in de toekomstrichting die raad, bestuur en organisatie, het maatschappelijk middenveld en de burgers in Zwijndrecht voor zich zien. De toekomst is immers ondoorzichtig, we hebben verschillende partners nodig en de ruimte om aan te passen als de omstandigheden daartoe aanleiding geven.

Achtergrond opdracht toekomstvisie

In december 2017 en februari 2018 hebben 2 bijeenkomsten plaatsgevonden rond de toekomstvisie van Zwijndrecht met de raad en het college van Zwijndrecht. Het *doel* was om de sociaal economische opgave van Zwijndrecht helder voor ogen te hebben en de daarbij behorende urgentie om keuzes te maken. Daarbij werd toegewerkt naar een procesopzet opzet om te komen tot een toekomstvisie na de verkiezingen in maart 2018. Enkele onderwerpen vragen in Zwijndrecht om de aandacht. Deze onderwerpen hebben in het raadsprogramma en het uitvoeringsprogramma een prominente plek gekregen. Het gaat om de thema's rond de woningvoorraad, bevolkingssamenstelling, aandacht voor de jeugd en gezinnen met een bijstandsuitkering, voorzieningen en de economie en arbeidsmarkt.

Tijdens de bijeenkomst van december 2017 een denkkader gepresenteerd met op de horizontale lijn wonen vs werken en op de verticale lijn reactief vs proactief. De aanwezige raad en collegeleden zijn aan de slag geweest om de 4 scenario's die daaruit voortkomen in te vullen: de rustige woonstad, bereikbare werkstad, dynamische leefstad en ondernemende pioniersstad. Eenzelfde exercitie hebben we in de eerste helft van 2018 met de organisatie gedaan.

Tijdens de tweede bijeenkomst in februari 2018 zijn deze 4 scenario's verder aangevuld door ook een groep externen vanuit het maatschappelijk middenveld mee te laten denken. Aan het eind van de avond werd gevraagd een eerste keuze te maken tussen de scenario's. Op die avond leek het spectrum zich te bevinden tussen twee opties.

- A. Ondernemende pioniersstad.
Ontwikkelt Zwijndrecht zich als complete stad met aandacht voor (internationale) ondernemingen? Met de daarbij horende voorzieningen en het daarbij behorende budget?
- B. Dynamische leefstad.
Ontwikkelt Zwijndrecht zich als woongemeente? Waarbij afspraken met de buurgemeenten Dordrecht en Hendrik Ido Ambacht worden gemaakt om tot een totaalpakket aan voorzieningen te komen?

De onderliggende vraag daarbij is welke identiteit heeft Zwijndrecht en wat willen we uitstralen naar de inwoners, bedrijven en naar buiten toe? Durven we over onze eigen grenzen heen te kijken? Inwoners gaven al hun mening in een filmpje waar we de diverse vragen voorbij hebben laten komen: <https://www.youtube.com/watch?v=a5Se7FHLvd4>

Afsluitende bijeenkomst mini-burgertop januari 2019

Aan de hand van vragen over uiteenlopende onderwerpen werden de inwoners meegenomen naar de toekomst. Waar is het hart van Zwijndrecht? Veelgenoemde antwoorden waren: Walburg, het Veerplein en ook 'het centrum is nergens!'

"We willen meer groen, duurzaamheid en onze jongeren behouden om ons dorp levendig te houden. Mensen met een laag inkomen of geen werk kunnen we helpen door vooral een luisterend oor te zijn, de weg te wijzen en te ondersteunen." Dit was een aantal reacties op een interactieve avond.

Opvallend was de keuze tussen moet Zwijndrecht een woon- of een werkstad worden. Van de aanwezige inwoners koos 86% voor een woonstad met een plezierige leefomgeving waar in het buitengebied gecreëerd en gesport kan worden. Een duidelijke keuze voor een dynamische leefstad als het aan de burgers ligt. Ook op het gebied van wonen werden specifieke ideeën gedeeld. Bijvoorbeeld door jong en oud in een pand samen te brengen (32%), gezinnen die woningen delen (23%) of meer gemeenschappelijk faciliteiten delen zoals wasmachine, tuin, auto (20%).

De wijze van interactie werd positief ontvangen. De inwoners waren geïnspireerd en gingen volop zelf met elkaar in gesprek. Een belangrijke tip was ook om met jongeren naar de toekomst te kijken. Zij komen meestal niet naar bijeenkomsten zoals deze, dus zoek ze op in de scholen. Door middel van vlogs hebben scholieren al eerder hun visie gegeven op de toekomst van Zwijndrecht. De filmpjes zijn via de volgende link terug te kijken:

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLD8dEd2bjMBBnWUKGRI2k693vZhPUfnno>

Ook op specifieke thema's zoals het sociaal domein wordt regelmatig de jongere doelgroep opgezocht. De participatiewijzer kan ook in het vervolg helpen met het bereiken van de verschillende doelgroepen op verschillende manieren.

Vervolg met omgevingswet

De toekomstvisie krijgt een vervolg bij de gesprekken die de gemeente met de samenleving gaat voeren over de omgevingsvisie die onderdeel is van de omgevingswet. Daarbij gaat het om samenhang in de leefomgeving tussen ruimte, sociaal, water, milieu, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed. Tijdens die gesprekken kan dieper op de onderwerpen ingegaan worden. Daarbij zal ook specifiek aandacht worden gevraagd voor doelgroepen die we nu misschien nog minder goed in beeld hebben, zoals de jongeren.